

باسمه تعالی

شیوه‌نامه اعطای راتبه تحصیلی به دانش‌آموزان منتخب (راتبه «دانای ایران»)

مقدمه

در اجرای دستور رئیس محترم جمهور و رئیس هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان در ایام برگزاری سیزدهمین همایش ملی نخبگان (مهر ماه ۱۴۰۲) و در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ۱-۲-۱، ۱-۲-۱، ۸-۲-۱، ۱-۱-۲ و ۳-۱-۲ سند راهبردی کشور در امور نخبگان (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی)، به منظور تحقق مأموریت و نیل به اهداف «طرح شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر (شهاب)» (مصوب هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۵ و اصلاحات نهایی آن در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۵) و در اجرای سیاست‌های اجرایی طرح شهاب در محور «شناسایی» و «هدایت» دوره ابتدایی و متوسطه (مصوب شورای راهبری طرح شهاب در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۲ و ابلاغی از سوی رئیس بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۳)، بنیاد ملی نخبگان با تصویب این شیوه‌نامه راتبه تحصیلی «دانای ایران» را به دانش‌آموزان منتخب اعطا می‌کند.

ماده ۱: تعاریف

در این شیوه‌نامه، عنوان‌های اختصاری زیر، جایگزین عبارت‌های کامل آنها می‌شود:

- الف. «بنیاد ملی» به جای «بنیاد ملی نخبگان»؛
- ب. «بنیاد استانی» به جای «هر یک از بنیادهای نخبگان استان‌های کشور»؛
- ج. «معاونت مستعدان» به جای «معاونت مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی»؛
- د. «راهبر» به جای «هریک از مرییان واجد شرایط که مسئولیت طراحی و راهبری برنامه هدایت و رشد سالانه دانش‌آموزان منتخب را برعهده دارند»؛
- هـ. «مسیر نخبگی» به جای «سیر پیوسته، نظام‌مند و هدفمند فعالیت‌های نخبگانی صاحبان استعداد‌های برتر و نخبگان در تعامل با بنیاد ملی»؛
- هـ. «برنامه رشد» به جای «برنامه سالانه هدایت و رشد همه‌جانبه هر یک دانش‌آموزان منتخب»؛
- و. «کارگروه» به جای «کارگروه اعطای راتبه تحصیلی دانای ایران».

ماده ۲: اهداف

اهداف تدوین و اجرای این شیوه‌نامه عبارت است از:

- ۱-۲. ایجاد فرصت فعالیت برای دانش‌آموزان صاحب استعدادهاى برتر در سراسر کشور (با اولویت مناطق محروم) با ایجاد سازوکارهای حمایتی؛
- ۲-۲. سامان‌دهی و گسترش پشتیبانی‌های مستقیم و غیرمستقیم مادی به دانش‌آموزان صاحب استعدادهاى برتر با رعایت استانداردها و نظارت مستمر، منطبق با پایش پیش‌رفت مرحله‌ای آنان؛
- ۳-۲. حمایت از متشکل شدن دانش‌آموزان صاحب استعداد برتر فعال در حوزه‌های مختلف در قالب هسته‌ها، انجمن‌ها و تشکل‌های موضوعی به منظور هم‌افزایی، تقویت همکاری و انجام کارهای مشترک.

ماده ۳: کارگروه

به منظور برنامه‌ریزی و هماهنگی اجرای این شیوه‌نامه، «کارگروه اعطای راتبه تحصیلی دانای ایران» با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می‌شود:

۱-۳. ترکیب اعضای کارگروه

- الف. معاون مستعدان، به عنوان رئیس کارگروه؛
- ب. مدیرکل دفتر شناسایی و هدایت مستعدان، به عنوان دبیر کارگروه؛
- ج. دو نفر از رؤسای بنیادهای استانی (به پیشنهاد رئیس کارگروه و تأیید و صدور ابلاغ قائم مقام بنیاد ملی)؛
- د. سه نفر از صاحب نظران شناسایی، هدایت و پرورش دانش‌آموزان صاحب استعدادهاى برتر (به پیشنهاد رئیس کارگروه و تأیید و صدور ابلاغ قائم مقام بنیاد ملی).

۲-۳. وظایف کارگروه

- الف. تبیین راهبردها و سیاست‌های بنیاد ملی در اجرای شیوه‌نامه؛
- ب. بررسی و تأیید کارگزاران معجری فرایندهای شناسایی و مراکز متقاضی و کارگزاران اعطای تسهیلات به دانش‌آموزان منتخب؛
- ج. بررسی ویژگی‌ها و سوابق دانش‌آموزان توصیه شده و تأیید دانش‌آموزان منتخب؛
- د. بررسی ویژگی‌ها و سوابق راهبران پیشنهادی و تأیید راهبران منتخب؛
- هـ. بررسی برنامه‌های رشد پیشنهادی هریک از دانش‌آموزان منتخب و تأیید آنها؛

- و. تعیین مبلغ اعتبار مالی برای پشتیبانی برنامه رشد هریک از دانش آموزان منتخب؛
- ز. تدوین دستورعمل‌های اجرایی شیوه‌نامه در صورت نیاز (از جمله دستورعمل انتخاب کارگزاران)؛
- ح. نظارت بر روند اجرای شیوه‌نامه و عملکرد دانش آموزان و راهبران منتخب.

تبصره ۵: کارگروه می‌تواند بخشی از وظایف خود را به کارگزاران یا بنیادهای استانی واگذار نماید.

ماده ۴: دانش آموزان منتخب

هر یک از دانش آموزان صاحب استعدادهای برتر برای بهره‌مندی از تسهیلات این شیوه‌نامه، باید از سوی یکی از مراجع زیر به کارگروه توصیه شده و به تأیید کارگروه رسیده باشد:

- ۱-۴. بنیادهای نخبگان استانی؛
- ۲-۴. مدارس یا مراکز یادگیری محل تجمع دانش آموزان مستعد مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۳-۴. کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۴-۴. هسته‌های مربی محور دانش آموزی مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۵-۴. معلمان برگزیده مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۶-۴. اعضای کارگروه.

تبصره ۵: مدت اعتبار تأیید هر یک از دانش آموزان منتخب، حداکثر یک سال شمسی است و تمدید این مدت، منوط به ارائه گزارش عملکرد دانش آموز و تأیید مجدد کارگروه است.

ماده ۵: راهبران

هر یک از دانش آموزان منتخب برای بهره‌مندی از تسهیلات این شیوه‌نامه، باید «راهبر» مورد نظر خود را از میان افراد زیر پیشنهاد و به تأیید کارگروه برساند:

- ۱-۵. استادیاران جوان مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۲-۵. معلمان برگزیده مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۳-۵. مدیران، معلمان و مربیان مدارس محل تجمع مستعدان مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۴-۵. مدیران و مربیان کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان مورد تأیید بنیاد ملی؛
- ۵-۵. مدیر، معلمان و مربیان مدرسه محل تحصیل دانش آموز منتخب؛
- ۶-۵. مشمولان تسهیلات مسیر نخبگی (و در موارد خاص، سایر افراد) مورد تأیید بنیاد ملی.

راهبران تأییدشده کارگروه، پس از پذیرش ایفای این نقش و انعقاد قرارداد همکاری با بنیاد استانی، وظایف زیر را برعهده خواهند داشت:

- ۵-الف. بررسی سوابق فعالیت‌ها، دست‌آوردها و موفقیت‌ها و کسب اطلاع درخصوص علایق و استعدادهای دانش‌آموز از طریق انجام مصاحبه‌های حضوری با دانش‌آموز و اولیای وی و مشاهده مستندات موجود؛
- ۵-ب. همکاری با دانش‌آموز و اولیای وی در تدوین برنامه رشد پیشنهادی برای دانش‌آموز (مطابق مفاد ماده ۶ این شیوه‌نامه) و ارائه آن به بنیاد استانی؛
- ۵-ج. همکاری با دانش‌آموز و اولیای وی در تدوین نسخه زمان‌بندی‌شده و عملیاتی برنامه رشد مصوب کارگروه (با توجه به مبلغ اعتبار مصوب)؛
- ۵-د. بررسی و شناسایی فرصت‌ها و ظرفیت‌های موجود و قابل دست‌رسی برای هدایت و توانمندسازی دانش‌آموز؛
- ۵-ه. رای‌زنی، مذاکره و جلب همکاری و مشارکت افراد، گروه‌ها و نهادهای مرتبط برای هدایت و توانمندسازی دانش‌آموز؛
- ۵-و. برگزاری جلسات مستمر دریافت و بررسی گزارش عملکرد دانش‌آموز در راستای اجرای برنامه رشد مصوب کارگروه و ارائه بازخورد به دانش‌آموز، اولیای وی و بنیاد استانی؛
- ۵-ز. دریافت مبلغ اعتبار هدایت و توانمندسازی دانش‌آموز در مسیر نخگی (مطابق برنامه رشد)، هزینه کرد آن متناسب با پیش‌رفت برنامه با هماهنگی اولیای دانش‌آموز و ارائه گزارش هزینه کرد مبالغ اعتبار مالی به بنیاد استانی؛
- ۵-ح. بررسی گزارش و مستندات فعالیت‌های دانش‌آموز در راستای اجرای برنامه رشد مصوب کارگروه، ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه رشد و ارائه بازخورد نهایی به اولیای دانش‌آموز و بنیاد استانی در پایان دوره اجرای برنامه رشد؛
- ۵-ط. اختصاص حداقل چهار ساعت زمان در ماه برای گفت‌وگو و مشاوره با دانش‌آموز و اولیای وی و راهبری اجرای برنامه رشد مصوب کارگروه در طول دوره اجرای برنامه رشد؛
- ۵-ی. شرکت در کارگاه‌های توجیهی راهبران و جلسات همفکری و ارائه گزارش در صورت نیاز، بنابه اعلام بنیاد استانی.

ماده ۶: برنامه رشد

اعطای تسهیلات موضوع این شیوه‌نامه به هر یک از دانش‌آموزان منتخب، منوط به آن است که وی برنامه رشد خود را با مشورت و همکاری «راهبر» تدوین و فعالیت‌های خود را زیر نظر وی پی‌گیری کند. برنامه رشد، در واقع برش یک‌ساله‌ای است که زمینه استمرار فعالیت متعادل و همه‌جانبه دانش‌آموز منتخب را منطبق بر الگوی مسیر نخبگی دانش‌آموزان صاحب استعدادها برتر فراهم می‌کند و باید ابعاد زیر را شامل شود:

- ۱-۶. ارتقاء کیفیت تحصیل رسمی؛
- ۲-۶. غنی‌سازی تجارب در حوزه‌های استعدادی خاص؛
- ۳-۶. پرورش مهارت‌های پایه اثرگذاری نخبگانی؛
- ۴-۶. تعمیق باورها و معارف دینی و تقویت دل‌بستگی ملی؛
- ۵-۶. آموزش، مشاوره و مددکاری اجتماعی خانواده.

ماده ۷: تسهیلات

به منظور زمینه‌سازی و فراهم آوردن مقدمات مورد نیاز برای تحقق برنامه رشد هر یک از دانش‌آموزان منتخب، تسهیلات مشروح زیر در اختیار وی قرار می‌گیرد:

- ۱-۷. اعطای اولویت برای حضور در برنامه‌های دانش‌آموزی بنیادهای استانی؛
- ۲-۷. پرداخت اعتبار هدایت و توانمندسازی در مسیر نخبگی (مطابق برنامه رشد)؛
- ۳-۷. پرداخت اعتبار جبران زحمت راهبر.

تبصره ۱: سقف مبلغ تسهیلات بند ۲-۷ و ۳-۷ را قائم‌مقام بنیاد ملی و مبلغ تسهیلات قابل اعطا به هر یک از دانش‌آموزان منتخب را کارگروه تعیین می‌کند.

تبصره ۲: در صورت احساس ضرورت اعطای کمک‌هزینه معیشتی به سرپرست خانواده هر یک از دانش‌آموزان منتخب، موضوع از طریق معرفی به نهادهای حمایتی یا مؤسسات خیریه فعال در این زمینه پی‌گیری خواهد شد.

ماده ۸: فرایند اجرا

برای اجرای این شیوه‌نامه، گام‌های زیر طی می‌شود:

- ۱-۸. قائم‌مقام بنیاد ملی، سهمیه و سقف مبلغ تسهیلات این شیوه‌نامه را برای دوره زمانی مشخص تعیین می‌کند؛

۲-۸. هریک از مراجع موضوع ماده ۴ این شیوه‌نامه، معرفی‌نامه و توصیه‌نامه دانش‌آموزان مورد نظر خود را به صورت مکتوب به دبیرخانه کارگروه (مستقر در دفتر شناسایی و هدایت مستعدان بنیاد ملی) ارسال می‌کنند؛

تبصره ۵: چنانچه در هر مرحله از بررسی‌ها مشخص شود هریک از معرفان اطلاعات خلاف واقع را به بنیاد ملی ارائه کرده است، علاوه بر محرومیت دانش‌آموز معرفی‌شده وی از تسهیلات این شیوه‌نامه، عدم صداقت وی به مراجع ذی‌ربط اعلام می‌شود. همچنین، حق پیگیری موضوع به صورت حقوقی نیز برای بنیاد ملی محفوظ خواهد بود. تشخیص مصادیق مربوط به این بند، بر عهده کارگروه است.

۳-۸. کارگروه، با همکاری بنیادهای استانی یا کارگزاران مورد تأیید، پرونده دانش‌آموزان معرفی‌شده را بررسی و راستی‌آزمایی، دانش‌آموزان منتخب را تعیین و به بنیادهای استانی مربوط اعلام می‌کند؛

۴-۸. دانش‌آموزان منتخب، با همکاری بنیادهای استانی مرتبط، راهبران پیشنهادی خود را مطابق شرایط موضوع ماده ۵ این شیوه‌نامه تعیین و از طریق بنیاد استانی به دبیرخانه کارگروه معرفی می‌کنند؛

۵-۸. کارگروه، ویژگی‌ها و سوابق راهبران پیشنهادشده را بررسی و راهبران منتخب را تعیین و به بنیادهای استانی مربوط اعلام می‌کند؛

۶-۸. دانش‌آموزان منتخب، با همکاری راهبران تأییدشده خود، برنامه رشد مورد نظر خود را مطابق الگوی ارائه‌شده تنظیم و از طریق بنیاد استانی به دبیرخانه کارگروه ارسال می‌کنند؛

۷-۸. کارگروه، برنامه رشد پیشنهادی دانش‌آموزان منتخب را بررسی، در صورت نیاز اصلاح و برنامه‌های رشد مصوب را به همراه مبلغ اعتبار مصوب برای پشتیبانی آنها به بنیادهای استانی مربوط ابلاغ می‌کند؛

۸-۸. معاونت مستعدان، با همکاری بنیادهای استانی، به طور مستقیم یا از طریق کارگزاران مورد تأیید کارگروه، بر اساس مفاد این شیوه‌نامه، از دانش‌آموزان منتخب پشتیبانی و بر فعالیت آنان نظارت می‌کند.

ماده ۹: تفسیر مفاد و موارد خاص

شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این شیوه‌نامه بر عهده معاونت مستعدان و تصمیم‌گیری در مواردی که به تشخیص معاونت مستعدان، «مورد خاص» شناخته می‌شوند، بر عهده قائم‌مقام بنیاد ملی است.

ماده ۱۰: نظارت و ارزیابی

معاونت مستعدان در هر سال، حُسن اجرای این شیوه‌نامه را بر اساس شاخص‌های زیر ارزیابی و گزارش آن را تهیه و به قائم‌مقام بنیاد ملی ارائه می‌کند:

- ۱-۱۰. تعداد دانش‌آموزان پیشنهادشده و منتخب و الگوی پراکندگی آنها در سطح کشور؛
- ۲-۱۰. نوع، میزان و زمان بهره‌مندی دانش‌آموزان منتخب از تسهیلات اعطایی؛
- ۳-۱۰. میزان رضایت دانش‌آموزان، اولیای ایشان و راهبران منتخب بهره‌مندشده از تسهیلات اعطایی؛
- ۴-۱۰. میزان کارایی و اثربخشی تسهیلات اعطایی.

ماده ۱۱: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه، مشتمل بر یک مقدمه، یازده ماده و پنج تبصره، در تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۹ به تصویب قائم‌مقام بنیاد ملی رسید و اجرای آن از تاریخ تصویب لازم است.

سیدسلیمان سیدافقهی
قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان